

(המשך מעמוד 27)

תשכב בין סמואלי ובין שכניו, כרי להפריד ביניהם.

אף כי ברור כי לאמו, המורדת הקשוחה, היתה השפעה דומיננטית על ילדותו, מקפיד אריק עצמו להזכיר גם את השפעת אביו. אלא שהאב היה במשך רוב הזמן רחוק מהבית, והנוכחות היומיומית היתה של האם.

ברכבו שלו היה סמואלי שונה מאוד מ-אשתו. אך היו לשניים תכונות משותפות.

כמו ורה, היה סמואלי בלתימתפטר ביחוד בכל הנוגע למיקצועו. אך בצורה משלו. כאגרונום מרד סמואלי בשיטות המקובלות ביישוב, כשם שורה מרדה בשיטות המקובלות במושב.

"לאבא היה חזק, לאבא היה כוח", אמר פעם, ברמזו כי יש תכונות אלה מהם.

בשנות ה-30' טען שגרמנהאב שהאבוקדו הוא פרי העתיד. הכל צחקו, כי פרי זה לא היה כימעט ידוע בארץ. האב נטע מטע של אבוקדו במשק שלו עוד ב-1938. לפני כן, ב-1934, נטע את אחד ממטעי הקלמנטינות הראשונים בארץ.

הרבה לפני כן נטע האב, במשק המישפחתי, בוטנים ובטטות. אריק ואחותו דיטה, הגדולה ממנו בשנתיים, ניוונו במשך שנים רבות משני מאכלים אלה.

"כבוטנים יש חזקון", סיפרה ורה, "כבטטות יש עמוקן. למרותי איך להכין מהם קציצות. מזה, ומירקות, היינו חיים. מה יש? אריק נהיה מזה קטן או רע?"

בראשית שנות ה-30' הגיעו מים עד נפש, וורה התגברה על גאותה הטיבעית. בכל השנים הקשות לא פנתה אל מישפחתה לקבלת עזרה. הפעם כתבה לאחד מאחיה, שהשתקע בתורכיה, וביקשה ממנו לסדר עבודה לבעלה שם. סמואלי עבד במשך שנתיים בתורכיה כאגרונום. בזמן הזה ניהלה ורה את המשק לבדה — כפי שעשתה בתקופות רבות בחייה, ובייחוד מאז מות בעלה. גם כיום, בגיל 82, היא עדיין עוסקת בכך.

כשחזר לארץ, היו בראשו של סמואלי תוכניות מלהיבות. בתורכיה למד את סוד גידול הכותנה, והוא רצה לפתח ענף זה בארץ. איש לא הקשיב לו. המוסדות האחרים קבעו כי אדמת הארץ אינה מתאימה לכך. רק כעבור שנים רבות התפתח הענף, והחוזה של אריאל שרון היא אחד המגדלים הגדולים.

לאחר-מכן קיבל סמואלי תפקיד כמנהל-עבודה בנס-ציונה. בינתיים נטע את פרדסה-קלמנטינות ליד ביתו. הפרדס הזה הציל אותנו מרעב, ואיפשר לנו לשלוח את הילדים ללמוד. הכוונה היתה ללימוד בגימנסיה בתל-אביב — דבר שהרעיש את השכנים עוד יותר. בשעה שהילדים למדו, הוסיפה ורה ללכת כשלהגליה פיסות-עור הקשורות ברצועות. היא לא ביובזה כסף על סנדלים.

האב, שהיה לאחר מכן מזכיר אגודת האגרונומים בארץ, היה רך יותר מאשתו. היתה לו נטייה לאמנות ולמוסיקה. בילדותו למד גם אריק לנגן בכינור. עד היום הוא אוהב מוסיקה קלאסית.

"אבי היה האדם המשכיל ביותר שהכרתי", אמר פעם אריק, "לאטינית היתה אצלו שפה שניה. הוא דיבר

על אף אחד לא נאמרו דברים כאלה! אבל יכולתי לעמוד בזה, כי ראיתי איך הורי עמדו בזה. הקשיים והעבודה נתנו לי תאוצה בלתי רגילה. הורי דיברו על העבודה בלי הרף, שזה חשוב כערך. זאת היתה תרומה בלתי-רגילה!"

כוס גזוז ופלאפל

אריק ואחותו דיטה — מעצבת-פנים הנשואה לרופא בארצות-הברית, והחיה שם — למדו בבית-הספר היסודי של המושב. ביגלל מיעוט הילדים, למדו אז שתי כיתות בחדר אחד.

במושב לא היה מקובל לשלוח ילדים לגימנסיה. שהרי זה היה כמו הכשרה לנטישת הקרקע. אך אריק ודיטה נשלחו ללמוד בגימנסיה גאולה בתל-אביב. זאת היתה, אולי, התקופה הקשה ביותר בחי הנער. במשך ארבע שנים התעורר עם שחר, עבד שעתיים בפרדס ובמשק. אחר-כך נסע באוטובוס לתל-אביב, בימים ההם נסיעה של שעה. הוא הגיע לתחנה המרכזית והלך ברגל משם לגימנסיה. בקירבת קולנוע מוגרבי, מרחק של קילומטר וחצי, כדי לחסוך את דמי-הנסיעה באוטובוס. בכסף זה קנה כוס גזוז ומנת-פלאפל. בתום הלימודים חזר באוטובוס למשק, לעבודה ולהכנת-השיעור היום. עד שעה מאוחרת בלילה.

בתנאים אלה נאנק להתמודד עם בניה-עשיריים המפונקים בתל-אביב. יתכן כי רצונו הי-חזק ודבקתו במשימה התפתחו אז.

זהו אחד ההבדלים בין אריק שרון, הצבר מכפר-מל, ובין צברים אחרים. בגיגילו, שהגיעו לצמרת המדינה, עזר וייצמן, איש-השנה תשל"ח, היה בן-רעשירים חיפאי, מבני האצולה של הישוב. אביו יכול היה להרשות לעצמו לקחת את בנו בשבתות לטוילים במכונית הפרטית לביירות ולגליל. משה דיין, איש-השנה תשי"ז ותשכ"ו, אמנם גדל כמו אריק במושב עני, נהלל, וגם אמו היתה דמות דומיננטית בחייו. אך מישפחה

אריאל שורמן כתלמיד גימנסיה "גאולה"

דיין נמנתה כבר אז עם האריסטוקרטיה של "ארץ-ישראל העובדת", והיתה מקובלת על הכל. אריק שרון לא גרד כ"לדיתנובה", מאותם ש"אמא רצה אחריהם עם כננת". הוא חושש בבית-הספר הקשה של החיים, שנטע בו את כל התכונות — החיוביות והשליליות — שמעריציו ושונאיו רואים אותן כיום.

כשעזב את הבית, בגיל 17, כבר היו בו התכונות האלה. הוא נשלח לקורס מס-כפים של ההגנה ברוחמה — באותו המקום שבו שוכנת כיום חוותו. כאיש חי"ש (חיל-ישיבה) במחוז השרון עבד במשך שנתיים כמה קורסים. גויס כנוטר במישרת-היישובים (שהיתה הזרוע הלוגיסטית של ההגנה). גויס עם פרוץ מלחמת-העצמאות לשרות מלא. זה היה ב-12 בדצמבר 1947.

עוד לפני שהספיק לעבור קורסי-קצינים נפצע — וכך קרה ששרי-הביטחון, האזוף כי צה"ל שפיקד על גייסות ככל המליחמות, לא עבר מעולם קורסי-קצינים. יתכן שזהו אחד הערכים שאיפשרו לו לגבש דוקטרינות בלתי-שיגרתיות.

הוא היה מוכן לפגישתו עם הגורל.

החץ השחור ושחור

בצורה מזוהה היה אריק שרון, עוד מאז היותו קצין צוער, במרכז כל האירועים הגורליים שהיו נקודות-תפנית בתולדות המדינה. מיפנת כזה אירע בלילה האחרון של פברואר 1955.

צנחנים ישראליים פשטו ברצועת-עזה, שהיתה אז תחת שילטון מצרי. הם תקפו את החיילים המצריים באוהל-הם והרגו אותם בשנתם. מיספר ההרוגים הגיע ל-37, וגרם לזעזוע עמוק.

עד אז היתה מצריים שייכת למחנה המערבי, תוך פזילה לעבר העולם השלישי. באותו לילה, בעיקבות ההשפלה הנוראה שספג, החליט לדבריו, השליט הצעיר והחדש של מצריים, גמאל עבד-אל-נאצר, להושיט יד לברית-המועצות, כדי להצטייד בנשק חדיש נגד ישראל התוקפנית.

כך נולדה עיסקת-הנשק הגדולה של מצריים עם הגוש המזרחי — והסובייטים קנו בפעם הראשונה דריסת-רגל במרחב. במשך 18 השנים הבאות היתה מצריים בתי חסות של מוסקוואה. דבר ששינה את מאזן-הכוחות בעולם כולו.

האיש שפיקד על גדוד-הצנחנים באותו לילה

אריק (משמאל) עם אחותו דיטה ואימו

היה רבי-סרן צעיר בשם אריק שרון. שם המיבי-צע היה "חץ שחור".

ראש-הממשלה דאז, משה שרת, השתולל מזעם ביומנו הסודי, שהתפרסם בשנים האחרונות. לא היתה שום עילה לפעולה מוחצת של צה"ל. דויד בן-גוריון, שחזר רק שבועיים לפני כן מגלות-מרצון בשדה-בוקר, ושקיבל שוב לידיו את משרד-הביטחון, ביקש רק רשות לפעולה קטנה, שנועדה כביכול להגביע על פעולות קטנות של פידאיון מרצועת-עזה בישראל. בן-גוריון הבטיח לשרת שלא ייהרגו אלא שמונה-חששה מצריים, לכל היותר. כאשר נוכח שרת לדעת, למחרת-היום, כי בפעולה נהרגו פי ארבעה יותר, היה בטוח כי בן-גוריון והרמטכ"ל שלו, משה דיין, רימו אותו במזיד. זעמו הופנה גם לעבר רבי-סרן שרון, שעליו כעס עוד קודם לכן.

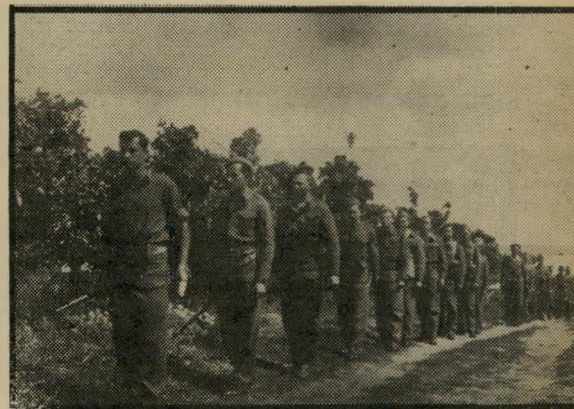
את מרי-ליבו שפך שרת ביומנו הסודי, "איפשרנו לגדוד הצנחנים להעלות את עניין הנקמה לדרגה של עיקרון... הוא הגיע לידי גיבוש ואפילו קידוש בגדוד הזה, שהפך מכשיר-הנשק הקיבוצי של המדינה, רוחו חינכו של גדוד זה הפכו כשלעצמם גורם מגרה וממריץ למעשי-תגובה. לעומת זה, בכל מיקרה שהצעת מיבצע תגמול נדחת על-ידי ראש-הממשלה (שרת עצמו) משתחרר בגדוד הלחימה וזרוע, דיכאון וזעם, והוא הופך כולו מרחשת הסתה ובלע נגד שילטון האזרחי."

שרון משך בכתפיו. איך אפשר לדעת מראש כמה אנשים ייהרגו בפעולה? רוב הקורבנות לא נפלו בהתקפה עצמה, אלא בשעה שמשאית, שהובילה תגבורת מצרית, עלתה על מארב שנועד להבטיח את איזור-הפעולה.

יתכן שהיה זה מיקרה, אך יתכן שהיתה זאת פעולה מכוונת של בן-גוריון, דיין או שרון, ואולי שלושתם ביחד, כדי לדחוף את שרת ככיוון שלא רצה בו. אך התוצאה היא נחלת ההיסטוריה: באותו לילה הכריזה מדינת-ישי-ראל מלחמה על גמאל עבד-אל-נאצר, ונפי תחה הדלת לפני החזירה המאסיווית של כרית-המועצות למרחב הערבי. היתה זאת נקודת-מיפנה היסטורית.

בחוגים מצומצמים נודע שמו של הקצין הצעיר והתוקפני עוד קודם לכן. אמנם, במלחמת-העצמאות, עדיין לא בלט במיוחד. כאיש חי"ש-השרון גויס לחטיבת אלכסנדרוני ושירת כמס-כף, ולאחר מכן כמס-ים. בגדוד 32 — גדוד בישי-מזל בחטיבה של הצטיינה במלחמה. בקרב הכושל על לטרון נפצע וכימעט הושאר בשטח, אך ניצל כמעט בנס על-ידי חבר. הוא השתתף גם בקרב על כיס-פלוגיה. לא הרחק מן המקום שבו נמצאת עתה החווה החקלאית שלו — וגם שם נחל אלכסנדרוני מפלה עקובה-הדם.

אמר אריק, כעבור שנים, על חלקו במידי חמה הראשונה: "ידעתי אז מה זאת הרגשה של תבוסה. לא הרגשתי במלחמה זו אף פעם אחת תחושה של ניצחון."

אריק (ראשון משמאל) כמס-ים, 1948

רוסית, אנגלית, צרפתית ותורכית. הלואי וידעתי עברית כמוהו."

כל אחד מביא עימו תכונות מן המיש-פחה, היררה אריק שרון לאחרונה, "גנים וויכחות-ילדות. המישפחה שלי עמדה בלחי צים ולא התקפלה אף פעם. הם ידעו לדחוף, אבל גם לעבוד. למרותי מגיד צעיר דעמוז ועד בוד ורשאת בעוז."

פעם, כאשר היה צריך להסביר לקצינים שלו במיל-חמת יוסי-הכיפורים איך להתגבר על משבר מסויים, תיאר להם מה עשה כאשר פרצו המים בשעה שהישקה פעם, בילדותו, את מטע המישפחה.

"בחי עברתי את הכל", היררה אריק לאחרונה, "מהניצחונות הכי גדולים ועד למפלות הכי גדולות. מהשמחות הכי גדולות ועד לאסונות הכי גדולים. מהרגשת-הביטחון הכי גדולה ועד לפחדים הכי גדולים. עברתי התקפות, וליגול, וידי-אבנים, ודיבר-נאצה, ורעל, ופגיעות, ושקר וכזב — מה לא נאמר עלי?